

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุเชียงใหม่ โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ เก็บข้อมูลวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2545

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกอยู่ในชมรมผู้สูงอายุเชียงใหม่ โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ ทั้งเพศหญิงและชาย จำนวน 160 คน (รายชื่อสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเชียงใหม่, 2545) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 100 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นผู้มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป
2. ไม่จำกัดเพศ
3. เป็นผู้ที่เคยบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร
4. สามารถสื่อ และเข้าใจภาษาไทย
5. ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยดัดแปลงจากแนวคิดพฤติกรรมของ Green et al. (1999) ร่วมกับการค้นคว้าจากตำรา บทความ งานวิจัยและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ หลักสุดท้าย ภาวะสุขภาพและสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว ตลอดจนที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2. เป็นแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ข้อคำถามจะครอบคลุมลักษณะการบริโภค ปริมาณ ความถี่ที่บริโภค ชนิดของผลิตภัณฑ์ ผลของการบริโภค และแนวโน้มการบริโภคในอนาคต 6 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ปัจจัยนำด้านความรู้และความเชื่อเป็นข้อคำถามแบบถูกผิด 7 ข้อ และปัจจัยนำด้านแรงจูงใจในการบริโภค 1 ข้อ

3.2 ปัจจัยเอื้อ คำถามจะครอบคลุมเรื่องความสะดวกในการการซื้อและทักษะการซื้อ จำนวน 6 ข้อ

3.3 ปัจจัยเสริม คำถามจะครอบคลุมถึงการได้รับรู้ข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ อิทธิพลจากกลุ่มอ้างอิง และการได้รับแรงเสริมจากคำชมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพหลังบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร จำนวน 3 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ปัจจัยนำด้านความรู้ ให้คะแนนผู้ตอบถูก 1 คะแนน ผู้ตอบผิดหรือไม่ทราบ 0 คะแนน
2. ปัจจัยนำด้านความเชื่อ ให้คะแนนผู้มีความเชื่อ 1 คะแนน ไม่เชื่อหรือไม่แน่ใจ 0 คะแนน
3. ปัจจัยเอื้อด้านทักษะการซื้อ ให้คะแนนการปฏิบัติทุกครั้ง 2 คะแนน ปฏิบัติบางครั้ง 1 คะแนน และไม่เคยปฏิบัติ 0 คะแนน

การแปลผลคะแนน

ระดับความรู้ ความเชื่อ และทักษะการซื้อ กำหนดจากค่าร้อยละ ดังนี้ (กานดา พูนลาภทวี, 2539)

ร้อยละ 0.00-33.33 หมายถึง มีความรู้ ความเชื่อ หรือทักษะการปฏิบัติ ระดับน้อย

ร้อยละ 33.34-66.37 หมายถึง มีความรู้ ความเชื่อ หรือทักษะการปฏิบัติ ระดับปานกลาง

ร้อยละ 66.68-100.00 หมายถึง มีความรู้ ความเชื่อ หรือทักษะการปฏิบัติ ระดับมาก

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของเครื่องมือ (Content validity)

ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แล้วนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์และนำไปใช้จริง

การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

นำเครื่องมือที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้วไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นกับผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุบ้านปิยะมัลย์ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ปัจจัยนำด้านความรู้ ความเชื่อ ด้วยสูตร KR-20 (Kuder-Richardson) ด้านความรู้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 และด้านความเชื่อได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .73 และปัจจัยเอื้อด้านทักษะการซื้อคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตศึกษาสถาน สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ เพื่อขอความร่วมมือเก็บข้อมูลและนัดหมายผู้สูงอายุ
2. อบรมผู้ช่วยเก็บข้อมูลซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 4 คน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันในการเก็บข้อมูล
3. เก็บข้อมูลในชมรมผู้สูงอายุเชียงใหม่โดยการสัมภาษณ์ ในวันที่ 28 พฤษภาคม 2545
4. ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ผลการศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมในการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละและหาค่าเฉลี่ย
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ด้วยการทดสอบด้วยไคสแควร์ (χ^2 -test)